

BLENDOW

LEXNOVA

LEXNOVA NYHETER

Ersättning för ombud trots nederlag i gatukostnads-mål

Publicerad

14 JAN 2021

Ägarna av en fastighet i Sollentuna som i Mark- och miljööverdomstolen förlorar mot kommunen i ett mål om gatukostnader har ändå rätt till ersättning för sina ombudskostnader. Domstolen tillämpar expropriationslagens bestämmelse om ersättning i mål om jämkning då ägarna åberopat det som andrahandsgrund.

Ägarna av en fastighet i Sollentuna kommun påverkades av att kommunfullmäktige den 13 april 2011 beslutade att anta detaljplan för delar av Väsjöområdet och förslag till gatukostnadsutredning. Den aktuella fastigheten ligger inom området för såväl detaljplanen som gatukostnadsutredningen och besluten har vunnit laga kraft. Beslut om gatukostnadsersättning prövades av förvaltningsrätten och kammarrätten nekade prövningstillstånd.

Gatukostnadsunderlaget är 136 695 000 kronor. Fordran i detta fall uppgår till 180 840 kronor vilket kommunen krävde jämte ränta i Mark- och miljödomstolen i Nacka. Paret pekade på att kommunen hade träffat avtal med Väsjö Tomtägarförening om att kommunen ska överta väghållningen inom föreningens medlemsområde för all framtid vilket får till följd att kommunen inte har rätt att utfå gatukostnadsersättning.

I andra hand hävdade de att gatukostnaderna inte hade fördelats på ett skäligt och rättvist sätt varför betalningsskyldigheten skulle jämkas.

Avtalet inget hinder mot ersättning

Mark - och miljödomstolen fann att den omständigheten att det finns ett avtal mellan kommunen och tomtägarföreningen som avsåg förhållandena innan gatunätet lades ut som allmän platsmark inte utgör ett hinder för att besluta om uttag av gatukostnader enligt 6 kap. 24 § PBL. Någon jämkning skulle inte heller ske.

Därutöver bestred fastighetsägarparet betalning av kommunens rättegångskostnader och gjorde gällande att kommunen ska stå för samtliga parter rättegångskostnader i målet oaktat utgång. Av 15 kap. 10 § andra stycket PBL jämförd med 7 kap. 1 expropriationslagen (1972:719) framgår att i mål om jämkning av ersättning för gatukostnader ska kommunen normalt stå för rättegångskostnaderna.

Syftet med regeln är, menade de, att rättegångskostnadsreglerna inte ska utgöra något hinder för en fastighetsägare som vill ha en domstolsprövning.

Jämkning i gatukostnadsmål ger inte ersättning

Mark- och miljödomstolen konstaterade att det av 15 kap. 10 § andra och tredje stycket PBL jämförd med 7 kap. 1 § expropriationslagen (1972:719) framgår att i mål om jämkning av ersättning för gatukostnader ska kommunen normalt stå för rättegångskostnaderna. Med jämkning avses härvid, framhöll domstolen, jämkning av ersättning enligt 6 kap. 33 § PBL. Målet rör emellertid ursprungligen och huvudsakligen kommunens rätt att uppbära gatukostnadsersättning som sådan. Som tappande part skulle paret stå kommunens rättegångskostnader på 112 912,50 kronor.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar först att genom detaljplanen övergick de aktuella vägarna till allmän platsmark, för vilken kommunen är huvudman. Då den aktuella fastigheten ligger inom det aktuella området har kommunen kunnat besluta om gatukostnader på det sätt som skett. Som mark- och miljödomstolen konstaterat kan ett avtal, som avsåg förhållandena innan gatunätet lades ut som allmän platsmark, inte utgöra hinder för att besluta om uttag av gatukostnader.

Mark- och miljööverdomstolen gör inte heller i fråga om jämkning någon annan bedömning än den mark- och miljödomstolen gjort.

Särregleringen i expropriationsmål gäller gatukostnadsmål

Det gör domstolen dock i fråga om rättegångskostnaderna. Av 15 kap. 10 § andra stycket första meningen PBL framgår att lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska tillämpas i tvister mellan kommun och fastighetsägare om ersättning för gatukostnader. När det gäller fördelning av rättegångskostnader i sådana mål är 18 kap. rättegångsbalken tillämplig. I vissa fall gäller dock en särreglering. Enligt 15 kap. 10 § andra stycket andra meningen PBL gäller nämligen i mål om jämkning av ersättning enligt 6 kap. 33 § PBL expropriationslagens (1972:719), ExprL, regler om fördelning av rättegångskostnader. I sådana mål svarar, i underrätt, kommunen därför som utgångspunkt för samtliga kostnader som uppkommit i ärendet (7 kap. 1 § första stycket ExprL). I högre rätt svarar kommunen för sin egen kostnad och för motpartens kostnad om det är kommunen som fullföljt talan. I övrigt ska 18 kap. rättegångsbalken tillämpas avseende fördelningen av rättegångskostnader i högre rätt (7 kap. 3 § ExprL).

I detta mål har mark- och miljödomstolen bedömt att det inte är fråga om ett mål om jämkning av ersättning, då den huvudsakliga frågan i målet inte rörde jämkning utan kommunens rätt att uppbära gatukostnaden i sig. Domstolen tillämpade därmed 18 kap. rättegångsbalken.

Regeln syfte

Enligt Mark- och miljööverdomstolen bör tolkningen av vad som är ett mål om jämkning enligt särregleringen i 15 kap. 10 § PBL göras utifrån regelns syfte. Med hänsyn till att syftet är att möjliggöra prövning av jämkningsgrunder utan hinder av reglerna om rättegångskostnad, bör det, menar Mark- och

miljööverdomstolen, alltså räcka med att en invändning om jämkning framställs för att det ska vara fråga om ett mål om jämkning. Endast i de fall då fastighetsägaren kommer med ogrundade påståenden om jämkning eller om jämkningsfrågan kan anses obetydlig, bör det finnas utrymme för en annan bedömning (jfr 15 kap. 10 § tredje stycket PBL).

I det nu aktuella målet har fastighetsägarna redan i mark- och miljödomstolen framställt en invändning om jämkning av gatukostnadsersättningen. Såvitt framgår av handlingarna har den argumentation som framförts i denna del visserligen inte varit särskilt omfattande.

Samtidigt kan det inte sägas att frågan om jämkning utgjorde en obetydlig del av målet. Jämkningsinvändningen har vidare visserligen framställts i andra hand, men enligt Mark- och miljööverdomstolen påverkar detta inte i sig huruvida särregeln är tillämplig.

Mål om jämkning

Sammantaget bedömer Mark- och miljööverdomstolen, i motsats till vad mark- och miljödomstolen kommit fram till, att målet varit att betrakta som ett mål om jämkning enligt 6 kap. 33 § PBL. Fördelningen mellan de olika frågorna i Mark- och miljööverdomstolen har varit ungefär densamma som i mark- och miljödomstolen. Dessutom har i huvudsak samma grunder och processmaterial åberopats i båda instanserna. Särregleringen i 15 kap. 10 § PBL ska därmed tillämpas på fördelningen av rättegångskostnader i såväl mark- och miljödomstolen som i Mark- och miljööverdomstolen.

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska fastighetsägarna alltså befrias från skyldigheten att ersätta kommunen för rättegångskostnader. Kommunen ska i stället ersätta parets rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen. Det i mark- och miljödomstolen yrkade beloppet om 67 337,50 kronor, varav 67 187,50 kronor utgör ombudsarvode, är skäligt.

När det gäller rättegångskostnaderna i Mark- och miljööverdomstolen ska, med hänsyn till målets och de olika frågornas omfattning och utgång, kommunen ersätta paret för deras rättegångskostnader med skäliga 20 000 kronor inklusive mervärdesskatt.

Domen kan överklagas.

Mikael Kindbom

Instans: Mark- och miljööverdomstolen

Rättsområden: [Civilprocess](#), [Infrastruktur](#), [Fastighetsbildning](#), [Expropriation](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter